

Prawda historyczna a odpowiedzialność prawna za jej negowanie lub zniekształcanie

Dowiedz się więcej na www.ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

W przestrzeni dyskursu publicznego, także w głównym jego nurcie, od lat rejestrowane są wadliwe kody pamięci dotyczące Zagłady i odpowiedzialności za Holokaust¹. Ich niechlubnym symbolem stały się „polskie obozy [...]” – określenie zniekształcające rzeczywisty obraz wydarzeń historycznych, stosowane na poziomie medialnym, politycznym, popkulturowym, a nawet naukowym, w odniesieniu do niemieckich nazistowskich obozów koncentracyjnych i innych miejsc kaźni, organizowanych i systematycznie prowadzonych przez hitlerowską maszynę śmierci.

Nie ma uzasadnienia dla używania zwrotów, w których przymiotnik „polskie” pozostawać miałby w kolokacji z „obozami koncentracyjnymi”, „obozami śmierci” czy „obozami zagłady”. Pomimo oczywistych, wydawałoby się, wektorów odpowiedzialności za rozpętanie II wojny światowej w imię obłądnej ideologii i ewidentnej – jeśliby na grunt moralnej oceny przenieść konstrukcje znane prawu karnemu – przypisywalności winy w tym względzie, oddziaływanie rewizjonistycznej narracji zdaje się stale wzmacniać, także poprzez jej coraz subtelniejsze i wielokanałowe prezentowanie. Nawet jeśli ideologia nie musi posiadać narodowości, to jednak jest historycznie bezsporne, w jakich krajach uległa ona rozkwitowi, obywatele jakiego kraju udzielili jej poparcia i aparat państwowy jakiego kraju prowadził politykę zgodną z daną ideologią. W przypadku ideologii nazistowskiej takim krajem były Niemcy (III Rzesza) i takimi narodami – naród niemiecki i austriacki. Na przestrzeni lat rewizjonizm przestał być jedynie powojenną domeną zbrodniarzy szukających rozmycia swych okrucieństw czy hasłem głoszonym w ramach marginalnych ruchów ekstremistycznych, ale przybrał

---

¹ Pojęcie wadliwych kodów pamięci zostało rozpowszechnione dzięki polskiemu Ministerstwu Spraw Zagranicznych, w czym swój niekwestionowany udział miał *Artur Nowak-Far*. Zob. *A. Nowak-Far, L. Zamęcki* (red.), *Wadliwe kody pamięci. Zniekształcenie pamięci o zbrodniach międzynarodowych w dyskursie publicznym*, Warszawa 2015.

Redaktorzy chcieliby w szczególnie sposób podziękować Panu Mecenasowi *Lechowi Obarze* z Kancelarii Radców Prawnych i Adwokatów „Lech Obara i Współpracownicy” w Olsztynie, Prezesowi Stowarzyszenia „Patria Nostra”, bez którego wsparcia i inicjatywy książka niniejsza powstać by nie mogła. Pan Mecenas *Lech Obara* jest pionierem i liderem obywatelskiej aktywności w obszarze przeciwdziałania rozpowszechnianiu kłamliwych, dyfamacyjnych dla Polski przekazów medialnych. Aktywność ta zasługuje na najwyższe uznanie. Prowadzone przez Pana Mecenasa *Lecha Obarę* i jego współpracowników postępowania sądowe w kraju i za granicą przyczyniły się przy tym do rozwoju doktryny prawa cywilnego w zakresie ochrony dóbr osobistych.

Redaktorzy dziękują również Panu Mecenasowi *Szymonowi Topie* za wielorakie wsparcie w procesie wydawniczym i na jego przedpolu. Wyrażone powyżej uznanie dla dorobku Mecenasa *Lecha Obary* jest aktualne w dużej mierze również wobec Mecenasa *Szymona Topy*, w którego praktyce prawniczej zaangażowanie *pro bono* na rzecz obrony dobrego imienia Polski zajmuje istotne miejsce.

Wydawnictwu C.H. Beck, a w jego ramach przede wszystkim Pani Dyrektor *Agnieszce Sypniewskiej-Kozak* i Pani Redaktor *Katarzynie Gierłowskiej*, redaktorzy dziękują za profesjonalne wsparcie na każdym etapie, za elastyczność i za anielską cierpliwość w oczekiwaniu na przekazanie kompletu manuskryptów.

Redaktorzy dziękują Stowarzyszeniu „Partia Nostra” oraz Instytutowi Allerhandy za wielorakie wsparcie, jakiego doświadczyli przy pracy nad tą książką oraz na etapach wcześniejszych.

Redaktorzy pragną nadto podziękować organizatorom i uczestnikom Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Prawda historyczna a odpowiedzialność prawna. Rozważania na gruncie zniekształcania pamięci o niemieckich zbrodniach popełnionych podczas II Wojny Światowej”, która odbyła się 8.11.2017 r. w siedzibie Przystanku Historia – Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie³. Konferencja ta dała sposobność do pogłębionej dyskusji nad różnymi aspektami tytułowej problematyki, a wygłoszone podczas niej referaty stanowiły podstawę do opracowania niektórych rozdziałów książki, którą niniejszym oddajemy do rąk Czytelników.

Sama książka jest pokłosiem projektu pt. „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2018” i została sfinansowana ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych, za które to wsparcie redaktorzy serdecznie dziękują, podkreślając przy tym, że na żadnym etapie i w żaden sposób wolność naukowa Autorów i redaktorów nie była ograniczona.

Wiedeń–Toruń, grudzień 2019 r.
Arkadiusz Radwan, Marcin Berent

---

³ Materiały pokonferencyjne – zob. *M. Berent, A. Radwan, S. Topa* (red.), *Prawda historyczna a odpowiedzialność prawna. Rozważania na gruncie zniekształcania pamięci o niemieckich zbrodniach popełnionych podczas II Wojny Światowej*. Materiały pokonferencyjne, Kraków 2017.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl